

Jen lepší plat učitele ve školách neudrží. Proč potřebujeme provázející a uvádějící učitele?

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 16. března 2023 – K závěrečnému hlasování směřuje ve sněmovně novela zákona o pedagogických pracovnících. I když se v souvislosti s ní diskutuje nejčastěji o garanci platů pedagogických pracovníků na úrovni 130 procent průměrného příjmu v ČR nebo o otevření učitelské profese pro nepedagogy s vysokoškolským vzděláním, nejde o jedinou změnu. Schválením novely poslanci mimo jiné ukotví do vzdělávacího systému roli provázejícího a uvádějícího učitele. Tento krok může pomoci ovlivnit zájem o studium učitelství, snížit odliv mladých učitelů ze školství a slibuje také zvýšit profesionalitu pedagogického sboru a zvýšit kvalitu výuky na školách.

Kdo je provázející učitel

Provázející učitelé jsou pedagogové, kteří doprovází studentky a studenty učitelství na praxích. Společně s nimi výuku připravují, jsou vždy přítomni ve třídě a následně s nimi výuku reflektují. Komunikují také s vysokoškolskými vzdělavateli a zajišťují tak kvalitu praxí. Jejich role zatím není v systému zakotvena. Budoucí učitelky a učitelé bývají během své praxe s žáky běžně zanecháni samotní a nikdo s nimi jejich zkušenost nereflektuje a nepropojuje teoretické poznatky s praxí.

Předkládaná novela ukotvuje postavení provázejících učitelů v legislativě, což je první důležitý krok. Následovat má jejich konkrétní podpora, která zajistí kvalitu praxí budoucích učitelů: adekvátní finanční ohodnocení, specializované vzdělávání a podpora ze strany systému, posilující například jejich spolupráci s vysokými školami, snížení rozsahu přímé pedagogické činnosti, které jim uvolní čas na práci se studenty. Takový systém podpory bude MŠMT od září 2023 pokusně ověřovat s přibližně 1200 provázejícími učiteli.

Proč je to důležité?

- **40 % učitelů** se po studiu necítí připraveno na výuku z hlediska didaktiky vyučovaných předmětů.
- Až **46 %** zájemců o studium učitelství si myslí, že na učitelských oborech je málo praxe.
- **32 %** vysokoškolských studentů a čerstvých absolventů uvedlo, že by zvažovali studium učitelství, pokud by bylo moderní a zaměřené zejména na získání praxe *

(* Převzato z: S. Boudová, V. Šťastný, J. Basl, T. Zatloukal, O. Andrys, D. Pražáková: *Mezinárodní šetření Talis 2018: Zkušenosti, názory a postoje učitelů a ředitelů škol*, Česká školní inspekce 2020, [zde](#) a V. Korbel, D. Prokop: *Proč se lidé nehlásí ke studiu učitelství a jak to změnit?* [zde](#).)

Kdo je uvádějící učitel

Uvádějící učitel je zkušený pedagog, který začínajícímu učiteli pomáhá při vstupu do profese, a to nejen tím, že ho seznamuje s fungováním školy. Uvádějící učitel se začínajícím reflektuje výuku, dává mu zpětnou vazbu a pomáhá nováčkovi s náročnými situacemi ve škole (třeba před prvními třídními schůzkami). Ulehčuje začínajícím učitelům profesní začátky a snižuje riziko jejich brzkého odchodu ze školství. Projednávaná novela zavádí pro začínající učitele dvouleté adaptační období, během kterého škola tyto učitele cíleně podporuje, a to zejména tím, že jim určí uvádějícího učitele.

Proč je to důležité?

- Více než **20 %** začínajících učitelů uvažuje o změně školy či o úplném odchodu ze školství při chybějícím procesu uvádění.
- Jen **1/3** začínajících učitelů se setká s uvádějícím učitelem, který se mu aktivně věnuje.
- Pouze **76 %** začínajících učitelů na škole učí jen předměty podle své aprobace (zaměření).
- Jen **23,5 %** uvádějících učitelů za svou práci dostávají příplatek nebo odměnu.
- **46 %** základních škol nemá funkční plán pro uvádění začínajících učitelů do praxe (podle osob za to odpovědných).**

(** Převzato z: *Analytická zpráva studie systému začínajících učitelů*, SYPO, 2019, [zde](#); *Šetření mezi začínajícími učiteli*, MŠMT ve spolupráci se SYRI, 2022, [zde](#).)

“Kvalitní praxe je v profesní přípravě učitelů stejně důležitá jako teoretická příprava. Ukotvením provázejících učitelů v legislativě a jejich systémovým zapojením do vzdělávání budoucích učitelů zajistíme, že absolventi učitelských oborů budou do tříd nastupovat s potřebnými zkušenostmi, profesním sebevědomím a lépe připraveni na náročné situace, které nevyhnutelně přijdou,” uvedla Kateřina Konrádová z organizace Učitel naživo.

“Uvádějící učitelé působí na řadě škol, začínajícímu učiteli však většinou ukáží kabinet a tím to končí. Nemají čas, kapacitu a často ani kompetence věnovat se mu naplno, dávat mu zpětnou vazbu a chodit do jeho hodin. Novela pozici ukotví, ocení a podpoří uvádějící učitele,” říká Jana Fryzelková z organizace Začni učit!

Chcete se o roli provázejících a uvádějících učitelů a o tom, jakým způsobem by je měl vzdělávací systém podpořit? Rezervujte si **23. března od 14–16 hodin** čas pro kulatý stůl SKAV a EDUin na téma **Provázející a uvádějící učitel: Chystaná podpora budoucích a začínajících učitelů**. Panelová diskuse se uskuteční online.

Zdroje pro editory:

Shrnutí novely zákona o pedagogických pracovnících členské organizace SKAV Učitel naživo si můžete přečíst [zde](#).

Článek *Provázející učitel jako slepá skvrna přípravy učitelů* uveřejnil časopis *Řízení školy* [zde](#).

Podporou začínajících učitelů ve školách se zabývá projekt SYPO Národního pedagogického institutu ve spolupráci s Učitelskou platformou a *Začni učit!*, více informací [zde](#).

S infografikou, která přehledně mapuje podporu pro začínající učitele i výsledky výzkumů, které mapují mimo jiné důvody pro jejich odchody ze školství, se můžete seznámit [zde](#).

Kontakt pro média:

Radka Hrdinová, mediální koordinátorka SKAV, radka.hrdinova@skav.cz, 603 177 791

[SKAV](#) (Stálá konference asociací ve vzdělávání, z. s.) je zastřešující platforma organizací, které usilují o progresivní změny ve vzdělávání. Je moderátorem smysluplné diskuze a advokátem klíčových témat. Centrem zájmu členů jsou co nejlepší podmínky pro učení žáků a co nejlepší vztahy mezi žáky a učiteli. Věříme, že smyslem vzdělávání je, aby každý mohl rozvíjet svůj potenciál, najít své místo ve společnosti a prožít spokojený život. Sledujte aktuální informace o SKAV na [Facebooku](#) a [Twitteru](#).